

Marking Scheme
Strictly Confidential
(For Internal and Restricted use only)
Secondary School Examination, 2026 (2nd Board Examination)
SUBJECT NAME : Bhoti
(Q.P. CODE / Set No. 088/64)

General Instructions: -

1	You are aware that evaluation is the most important process in the actual and correct assessment of the candidates. A small mistake in evaluation may lead to serious problems which may affect the future of the candidates, education system and teaching profession. To avoid mistakes, it is requested that before starting evaluation, you must read and understand the spot evaluation guidelines carefully.
2	“Evaluation policy is a confidential policy as it is related to the confidentiality of the examinations conducted, evaluation done and several other aspects. Its leakage to public in any manner could lead to derailment of the examination system and affect the life and future of millions of candidates. Sharing this policy/document to anyone, publishing in any magazine and printing in Newspaper/Website, etc. may invite action under various rules of the Board and IPC.”
3	Evaluation is to be done as per instructions provided in the Marking Scheme. It should not be done according to one's own interpretation or any other consideration. Marking Scheme should be strictly adhered to and religiously followed. However, while evaluating, answers which are based on latest information or knowledge and/or are innovative, they may be assessed for their correctness otherwise and due marks be awarded to them. In Class-X, while evaluating two competency-based questions, please try to understand given answer and even if reply is not from marking scheme but correct competency is enumerated by the candidate, due marks should be awarded.
4	The Marking scheme carries only suggested value points for the answers. These are in the nature of Guidelines only and do not constitute the complete answer. The students can have their own expression and if the expression is correct, the due marks should be awarded accordingly.
5	The Head-Examiner must go through the first five answer books evaluated by each evaluator on the first day, to ensure that evaluation has been carried out as per the instructions given in the Marking Scheme. If there is any variation, the same should be zero after deliberation and discussion. The remaining answer books meant for evaluation shall be given only after ensuring that there is no significant variation in the marking of individual evaluators.
6	Evaluators will mark (✓) wherever answer is correct. For wrong answer CROSS 'X' be marked. Evaluators will not put right (✓) while evaluating which gives an impression that answer is correct and no marks are awarded. This is most common mistake which evaluators are committing.
7	If a question has parts, please award marks on the right-hand side for each part. Marks awarded for different parts of the question should then be totaled up and written in the left-hand margin and encircled. This may be followed strictly.
8	If a question does not have any parts, marks must be awarded in the left-hand margin and encircled. This may also be followed strictly.
9	If a student has attempted an extra question, answer of the question deserving more marks should be retained and the other answer scored out with a note “Extra Question” .
10	No marks to be deducted for the cumulative effect of an error. It should be penalized only once.

11	A full scale of marks _____ (example 0 to 80/70/60/50/40/30 marks as given in Question Paper) has to be used. Please do not hesitate to award full marks if the answer deserves it.
12	Every examiner has to necessarily do evaluation work for full working hours i.e., 8 hours every day and evaluate 20 answer books per day in main subjects and 25 answer books per day in other subjects (Details are given in Spot Guidelines). This is in view of the reduced syllabus and number of questions in question paper.
13	Ensure that you do not make the following common types of errors committed by the Examiner in the past :- • Leaving answer or part thereof unassessed in an answer book. • Giving more marks for an answer than assigned to it. • Wrong totaling of marks awarded on an answer. • Wrong transfer of marks from the inside pages of the answer book to the title page. • Wrong question wise totaling on the title page. • Wrong totaling of marks of the two columns on the title page. • Wrong grand total. • Marks in words and figures not tallying/not same. • Wrong transfer of marks from the answer book to online award list. • Answers marked as correct, but marks not awarded. (Ensure that the right tick mark is correctly and clearly indicated. It should merely be a line. Same is with the X for incorrect answer.) • Half or a part of answer marked correct and the rest as wrong, but no marks awarded.
14	While evaluating the answer books if the answer is found to be totally incorrect, it should be marked as cross (X) and awarded zero (0) Marks.
15	Any unassessed portion, non-carrying over of marks to the title page, or totaling error detected by the candidate shall damage the prestige of all the personnel engaged in the evaluation work as also of the Board. Hence, in order to uphold the prestige of all concerned, it is again reiterated that the instructions be followed meticulously and judiciously.
16	The Examiners should acquaint themselves with the guidelines given in the "Guidelines for Spot Evaluation" before starting the actual evaluation.
17	Every Examiner shall also ensure that all the answers are evaluated, marks carried over to the title page, correctly totaled and written in figures and words.
18	The candidates are entitled to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.
19	If a candidate attempts both alternatives/options in a question where only one option/alternative is required to be attempted, the Evaluator shall award marks in both the options. The system will take the higher of two scores and disregard the other response.
20	In a question having two options/alternatives, if a candidate has attempted only one, then the evaluator shall mark "NA" (Not attempted) against the option that has not been attempted by the candidate.

ཕྱི་ཆོད། ཀ་། བོ་རྟོགས་ལུས་ཅལ།

d) རིག་གཞུང་ཙམ་དགོས།

ལན། b) ཚོས་དང་རིག་གནས་མི་འདྲ་བ་ནམས།

2. ལྷ་མ་ལྷག་ཚང་རས་བ་རྒྱལ་པོ་སྤེའི་དབུ་ལྷ་ཡིན།

(2)

ལན། ལྷ་མ་ལྷག་ཚང་རས་བ་རྒྱལ་པོ་སྤེའི་ནམ་རྒྱལ་གྱི་དབུ་ལྷ་ཡིན།

or

རིག་པའི་གནས་ཚུང་བ་ལྷ་དང་། དེ་དག་བསྐྱུ་ན་གང་ཏུ་བསྐྱུ་བ་ཡིན།

ལན། རིག་པའི་གནས་ཚུང་བ་ལྷ་ནི་སྐྱུ་ན་དག་མཛོན་བརྗོད། སྤེའ་རྒྱུར། སྐར་ཅིས། རྒྱུ་མ་གར། དེ་དག་ནི་རྒྱ་རིག་པའི་ནང་
བསྐྱུ་བ་ཡིན།

3. རོག་གི་མཆོག་པཅད་འདི་བསྐྱུ་གས་ནས་འདི་བ་ནམས་ལ་ལན་གྱིས།

(2x1=2)

ནོར་གྱི་མཆོག་ནི་སྐྱུ་ན་པ་སྟེ།

བདེ་བའི་མཆོག་ནི་སེམས་སྦྱིད་པ།

རྒྱན་གྱི་མཆོག་ནི་ཐོས་པ་སྟེ།

ཐོགས་པོའི་མཆོག་ནི་མི་བསྐྱུ་བའོ།

མཁས་པ་འི་ལྷ་ར་ཐབས་སྐྱུ་གྲང་།

རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་མི་འགྲོ།

ཆར་འདོད་ཀྱི་འཁོར་ན་ཡང་།

ས་ལ་བབས་པའི་ཆུ་མི་འཇུང་།

I. མཆོག་བཞི་པོ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

(1)

ལན། མཆོག་བཞི་པོ་ནི། སྐྱུ་ན་པ། སེམས་སྦྱིད་པ། ཐོས་པ། མི་བསྐྱུ་བའོ།

II. རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ཏུ་སྐྱུ་མི་འགྲོ།

(1)

ལན། རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ཏུ་མཁས་པ་མི་འགྲོ།

4. ཆར་འདོད་ཀྱི་འཁོར་ན་ཡང་གང་མི་བྱེད་དམ།

(1)

ལན། ཆར་འདོད་ཀྱི་འཁོར་ན་ཡང་ས་ལ་བབས་པའི་ཆུ་མི་འཇུང་།

5. རོར་གྱི་མཆོག་དང་བདེ་བའི་མཆོག་གང་ཡིན་ནམ།

(2)

ལན། རོར་གྱི་མཆོག་ནི་སྐྱུ་ན་པ་དང་བདེ་བའི་མཆོག་ནི་སེམས་སྦྱིད་པ།

ཡང་ན། OR

མཁས་པ་འི་ལྷ་ར་ཐབས་སྐྱུ་གྲང་ན་ཡང་གི་ལམ་ཏུ་མི་འགྲོ་ཡམ།

ལན། རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ལ་མི་འགྲོ།

Section B: Creative writing (10 Marks)

6. གཤམ་གསལ་མི་བ་ཀུན་ལ་ཡན་གྱིས།

I. "ལ་དྲགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་སྲུང་" ཞེས་པའི་བཞེད་གཞིའི་སྟེང་ཚོམ་ཡིག་ཡིག་སྟེང་ཉི་ཤུ་ལས་མི་ཉུང་བ་
ཞིག་གིས། དག་ཆ་དང་ཡིག་གཞུགས་སོགས་ལ་སྤྲུགས་སྤྱང་བྱོས། (5)

ཡན། ལ་དྲགས་ལ་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད། ལོ་སྟོང་སྤྲུག་མང་པོའི་རིང་ལ་ལ་དྲགས་ཀྱི་མི་རིགས་རྣམས་
ཀྱིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་དང་སོ་སོའི་རིག་གཞུང་གི་བྱང་ཆོས་གཅེས་པ་ཉམས་སྲུང་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེང་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་མཁོ་
གསར་བ་དང་། སྤྱི་རེལ་གྱི་རྒྱུ་མཁོ་བསྐྱེད་ནས་འདི་དག་ལ་གཞོད་སྟོན་གྱི་ཉེན་ཁ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། འདིའི་སྤྱིར་ལ་དྲགས་ཀྱི་
སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་སྲུང་གི་ནུས་པ་འདི་དུས་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་སོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཡོད། འདི་དག་ནི་མི་རིགས་
གཅིག་གི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་གི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་སོ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་དག་རྒྱུ་མཁོ་མཁོ་མཁོ་བར་འགྱུར་ན་མི་རིགས་ལ་
གཞོད་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་འབྱུང་གི་དེ་དག་སྲུང་སྟོབ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐད་ཀྱི་སྟོབ་དེབ་དང་། སྟོབ་ཁྱིད་ཀྱི་ཐབས་ལས་གསར་བ། དགོ་
གན་གྱི་ཐབས་རིས་ཆད་ཐུན་སྟོན་པ་བཅས་དགོས་ལ་དྲགས་སྐད་ཀྱི་ཆོག་མཐོན་དང་བཞུགས་ཀྱི་ཆོག་མཐོན་གོ་རིམ་ཞིབ་འཇུག་གིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་ཏེ།
དཔར་བསྐྱར་བྱེད་པ་དང་ལ་དྲགས་ཀྱི་བཞེད་པེས་རིག་སོགས་ལ་ལག་ལེན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་ཉར་འཆགས་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན།

ཡང་ན།

"ངའི་ཡུལ་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་སྟོན།" ཞེས་པའི་བཞེད་གཞིའི་སྟེང་ཚོམ་ཡིག་ཡིག་སྟེང་ཉི་ཤུ་ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས། ལྷན་དག་
པས་དབྱེད་གཞི་ལ་གཞིགས་པའི་དག་ཆ་དང་ཡིག་གཞུགས་སོགས་ལ་སྤྲུགས་སྤྱང་བྱོས་ནས་བརྒྱ་ཆ་སྟོན་རོགས།

7. བྱེད་རང་སྟོབ་སྟེང་ཆོན་བདག་ཡིན་པའི་ཁྱུ་ལྷན་ནས་སྟོབ་སྟེང་ལ་སྟོབ་མ་ཆོ་ལ་དྲགས་ཀྱི་དགོན་པ་ཁག་ལ་ལྟ་སྟོར་ཞུ་ཆེད་
རྒྱུ་ལྟ་གོ་བཞེད་ཆང་བ་ཞིག་གིས། (5)

ཡན། ༣༣། སྟོབ་སྟེང་སྟོབ་སྟེང་མཆོག་གི་བྱང་དུ།

ཆེད་དུ། ལྷན་པས་འཕྲིན་ལས་སྟོབ་སྟེང་ཆོན་བདག་གི་ལྟ་སྟོར་འདེབས་
སྟེང་ལ་དྲགས་ནི་ནང་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་གནས་ཡུལ་གལ་ཆེན་སོ་ཞིག་ཡིན། འདིར་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཁག་ནི་ལོ་རྒྱུས་
རིང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ། སོ་སོའི་རིག་གཞུང་གི་གནས་ཡུལ་གལ་ཆེན་སོ་ཞིག་ཡིན། སྟོབ་སྟེང་རྣམས་ལ་རང་གི་རྩ་བའི་
རིག་གཞུང་དང་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་རྟོགས་གོ་བ་ལེན་པར་རམ་འདེགས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་པས། སྟོབ་སྟེང་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟོར་གྱི་གོ་སྐབས་
ཞིག་སྟོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཁོང་ཆོའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་། རིག་གཞུང་གི་འཛིན་སྤྱངས། ཆོས་དད་ཀྱི་གོ་བ་སྟེ་སའི་ཐོག་ནས་
ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། མི་ཆོའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཆའི་མཐོང་སྤྱང་དང་བསམ་སྟོ་ཅན་ཞིག་འབྱུང་ངེས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཅི་ནས་
ཀྱང་དགོངས་པ་ཡོད་པ་མཐུན་མཐུན་ཅེས་ལྷ་བ་.....ཆོས་.....ལ་ཐུལ།

Section C: Grammar

(25 marks)

ཕྱི་ཚན། ༣༩ རྩིས་ཅུ།

8. གཤམ་གསལ་དེ་བ་རྣམས་ལ་ལན་གྲིས།

(10x1=10)

I. སྔོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་ལ་འཇུག་ཡུལ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་བཅུ་ཡོད་པ་གང་དག་ཡིན།

(1)

a) ཀ བ། ག བ། ར། ལ། ས། རྣམས་ཡིན།

b) ཀ ར། ད། བ། ར། ལ། ཆ། བ། ས། རྣམས་ཡིན།

c) ཅ། ཉ། ཉ། ར། ར། ར། ར། ལ། རྣམས་ཡིན།

d) ལ། ཆ། བ། ལ། ཆ། ཅ། ཉ། ཅ། ར། རྣམས་ཡིན།

ལན།

ལན། b) ཀ ར། ད། བ། ར། ལ། ཆ། བ། ས། རྣམས་ཡིན།

II. རྗེས་འཇུག་མོ་ལ་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གང་དག་ཡོད་དམ།

(1)

a) མོ་དང་ཉིན་རུ་མོ་གཉིས་ཡོད།

b) མོ་མོ་མ་ནིང་གསུམ་ཡོད།

c) ག་ད་བ་ས་བཞི་ཡོད།

d) མོ་ཅམ། ཉིན་རུ་མོ། སྤྱི་ཚེས་བཅས་གསུམ།

ལན། a) མོ་དང་ཉིན་རུ་མོ་གཉིས་ཡོད།

III. བསྐྱོར་གྱི་བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་གང་ཡིན་ནམ།

(1)

a) སྐོར། b) འཁོར། c) བསྐྱོར། d) ཀོར།

ལན། b) འཁོར།

IV. སྔོན་འཇུག་གི་ཉིན་རུ་མོ་མ་ཡིག་མིང་གཞི་གང་དག་ལ་འཇུག་གམ།

(1)

a) ཅ་ཉ་ཉ་ན། b) ལ་ཆ་ཐ་ཆ་ག་ར་ད་ཚ་ད་ཉ་ན། c) ཀ་ལ་ག་ང་།

d) ར་ད་ཚ་ད་ཉ་ན།

ལན། b) ལ་ཆ་ཐ་ཆ་ག་ར་ད་ཚ་ད་ཉ་ན།

V. རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་ག་ཡིག་ཡང་འཇུག་ཅན་དེ་སྤྱི་སྤྱི་བྱ་གང་ཡིན།

(1)

a) སྤྱི་སྤྱི་བྱ། b) སྤྱི་སྤྱི་འབྱིང་། c) སྤྱི་སྤྱི་བ་མ།

d) ཡང་འཇུག་ཅན།

ལན། a) སྤྱི་སྤྱི་བྱ།

VI. མིང་གཞི་མོ་ཡིག་གི་རྗེས་སུ་ཡང་འཇུག་དང་བཅས་ཞུགས་ན་དེ་ལ་གང་ཟེར།

(1)

a) མཚན་གཉིས་མ་ནིང་། b) མཚན་མེད་མ་ནིང་། c) འབྲུང་བ་མ་ནིང་། d) རྟགས་གསུམ་མ་ནིང་།

ལན། a) མཚན་གཉིས་མ་ནིང་།

VII. རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་གང་གང་ཡིན་ནམ།

(1)

a) ང་མ་ལ། b) ག་ད་བ་ས། c) ར་ང་ལ། d) ག་ང་ད་ན་བ་མ་ལ།

ལན། b) ག་ད་བ་ས།

VIII. ཉེ་འགྲངས་གང་དུ་བྱ་བ་ཞིག་ བྱས་ན་གསུམ་པ་ཁྱེད་སྤྱི། ཞེས་པའི་ཁྱེད་སྤྱི་ནམ་དུ་ཙམ་ཡིན། (1)

a) ནམ་དུ་བཞི་བ། b) ནམ་དུ་ལྷག་བ། c) ནམ་དུ་གསུམ་བ། d) ནམ་དུ་དང་པོ།

ལན། c) ནམ་དུ་གསུམ་བ།

IX. རྗེས་འཇུག་གི་མ་ཞིང་གི་ཡི་གེ་གང་དག་ཡིན་ནམ། (1)

d) ན་ར་ལ།

X. ཡི་གེ་ལ་སྟེ་གནས་ཙམ་ཡོད། (1)

b) བརྒྱད།

9. མྱོན་འཇུག་གི་ཡི་གེ་ལྔ་འཇུག་པ་བཞི་འཇུག་པའི་འཇུག་པ་བཞི་པོ་གང་གང་ཡིན། (3)

ལན། འཇུག་པ་བཞི་པོ་ནི། གང་ལ་འཇུག་པ། གང་གིས་འཇུག་པ། རྗེས་འཇུག་པ། ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་བཙས་ཡིན།

ཡང་ན།

མིང་ཆིག་བརྗོད་པ་གསུམ་བྱུང་བ་ལ་རྗེས་འཇུག་གི་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེས།

ལན། གསལ་ཁྱེད་སྤྱི་ལ་ལ་གི་གུ་སོགས་ཡོད་མེད་རྗེས་ཡང་དེ་ལ་རྗེས་འཇུག་གི་ཡི་གེ་བཙུ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་མ་

བཞུགས་ན་མིང་དང་ཆིག་གསལ་པོར་སྟོན་མི་བྱུང་བས་རྗེས་འཇུག་གི་དགོས་པ་གལ་ཆེའོ།

10. བསྐྱེད་ཞེས་པའི་བྱ་ཆིག་དེ་བྱ་ཁྱེད་ཐ་དད་པ་རྗེས་ཡིན་ཟེས། (2)

ལན། བསྐྱེད་ཞེས་པའི་བྱ་ཆིག་ལ་བསྐྱེད་བར་བྱ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། སྐྱེད་བར་ཁྱེད་པ་པོ་གཉིས་དངོས་སུ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་

བསྐྱེད་ནི་བྱ་ཁྱེད་ཐ་དད་པ་ཡིན།

11. མྱོན་འཇུག་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པར་ཙམ་པའི་ས་བཙད་གང་གང་ཡོད་དམ། (2)

ལན། མྱོན་འཇུག་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་བཤད་པ་ལ་ཙམ་པའི་ས་བཙད་མྱོན་འཇུག་རྟགས་ཀྱི་དུལ་བ་བཤད་པ་དང་དེའི་འཇུག་པ་

བཤད་པ་གཉིས་ཡོད།

ཡང་ན།

དཀར་གནད་གསལ་པའི་མེ་ཡོང་གི་ལྷས་དངོས་བཤད་པ་ལ་ཙམ་པའི་ཡོད་ཟེས།

ལན། དཀར་གནད་གསལ་པའི་མེ་ཡོང་གི་ལྷས་དངོས་བཤད་པ་ལ་མིང་གཞི་ཡི་གེ་སྤྱིར་རྟགས་ཀྱི་དུལ་བ་བཤད་པ་དང་། མྱོན་

འཇུག་རྟགས་ཀྱི་དུལ་བ་བཤད་པ། རྗེས་འཇུག་རྟགས་ཀྱི་དུལ་བ་བཤད་བཙས་ཡོད།

12. ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་དང་ཁྱེད་མེད་ལས་ཆིག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དཔེར་བརྗོད་ཟེས། (2)

ལན། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལ་ལས་གང་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་དངོས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་དང་།
 དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལ་ལས་གང་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དངོས་སྤྱོད་པར་རང་གི་རང་གིས་འབྲེལ་པར་སྤང་བ་དེ་ནི་བྱེད་
 མེད་ལས་ཆིག་ཡིན།

ཡང་ན།

གསལ་བྱེད་པོ་ཡིག་དང་དབྱངས་པོ་ཡིག་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། གསལ་བྱེད་རྣམས་རང་རང་དག་ནས་བརྗོད་ཆོག་བྱེད་པའི་ཆེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོད་གདངས་གསལ་ཐུབ་པས་པོ་དང་།
 དབྱངས་རྣམས་གསལ་བྱེད་གང་ལུང་ཞིག་ལ་མ་སྦྱར་ན་རང་རང་དག་ནས་བརྗོད་ཏུ་མེད་ཅིང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོད་གདངས་
 གསལ་མི་ཐུབ་པས་མོར་བཞག་པའོ།

13. དངོས་པོ་བདག་གཞན་གཉིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། (3)

ལན། བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་རྣམས་བསྟར་བའི་བྱེད་པོ་ཡིན་ཅིང་དེའི་ཞོར་ལ་བདག་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་གྱི་
 སྤྱོད་པོ་ཚུན་ཤིང་མཚའས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྟར་བའི་ཆེད་ཏུ་བདག་གཞན་གྱི་དབྲེ་བ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།

ཡང་ན། OR

སྟོན་འཇུག་གི་ཡི་གེ་བ་ཡིག་དེ་པོར་བཞག་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། དགོས་དོན་ནི། སྟོན་འཇུག་བ་ཡིག་དེ་མེད་གཞི་ཡི་གེར་འཇུག་པའི་ཆེ་སྤྱོད་གདངས་དང་བྱེད་ཅོལ་བྲག་པའི་སྟོན་པོ་ཞུས་འཇུག་

14. ཨ་ནི་མཚན་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ནམ། (3)

ལན། ཨ་ཡིག་ནི་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་མ་ཟད་བྱེད་ཅོལ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པས་མཚན་མེད་ཅེས་ཀྱང་མེད་ཏུ་གདགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་
 དོན་ཡིན་ནོ།

ཡང་ན། OR

བདག་གཞན་གྱི་དབྲེ་བ་མ་མཛད་ན་སྟོན་གང་ཡོད།

ལན། བདག་གཞན་གྱི་དབྲེ་བ་མ་མཛད་ན་སྟོན་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བའི་ཡུལ་ངོས་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་
 ཆིག་ཀྱང་དབྲེ་བ་གསལ་བོར་ཤེས་མི་ཐུབ་པའི་སྟོན་ཡོད།

Section D: Literature (35 Marks)

ཕྱི་ཆན། ༢ ། སྟོན་དེ་བ་གྱི་ཕྱི་ཆན།

15. གཤམ་གསལ་ངེ་བ་རྣམས་ལ་ལན་བྲིས། (2)

I. དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྤྱོད་སངས་རྒྱལ་སྤྱོད་པོ་ལས་འདས་ནས་ཡོ་ཙམ་གྱི་རྟིང་ནས་སྤྱོད་འབྲེལ་སམ། (1)

a) ཡོ་གསལ་བརྒྱ། b) བརྒྱ། c) བཞི་བརྒྱ། d) བདུན་བརྒྱ།

ལན། བཞི་བརྒྱ།

II. བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་ཆེ་བ་བཞི་ཡོད་པ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

(1)

a) འབའ་རོམ། ཚལ་བ། ཀམ། བག་བྱ་བཅས་ཡིན།

b) འཕྲི་གུང་། འབྲུག་བ། ཀམ། ཁོ་ཕུ་བཅས་ཡིན།

c) ཀལ་འ་བཟང་། རྩལ་གསེབ། འཕྲི་གུང་། ཀམ་བཅས་ཡིན།

d) ཡེལ་བ་། བག་བྱ། རྩལ་ཕུང་། འཕྲི་གུང་བཅས་ཡིན།

ལན། a) འབའ་རོམ། ཚལ་བ། ཀམ། བག་བྱ་བཅས་ཡིན།

16. འཕྲོག་པའི་མི་རིགས་གང་གང་ཡིན་ཐོག་མ་གང་ནས་བྱུང་ངམ།

(2)

ལན། འབྲུག་གི་ལ་འབྲིད་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པའི་མི་རིགས་འཕྲོག་པ་ཡིན། གར་བཞོན། ཀ་ལོ། མེ་ལོ། ཏུ་ལོ་ཟེར་བ་སོགས་ཡིན།

ཡང་ན།

ལ་དུགས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལྔ་གང་གང་ཡིན་། དེ་ཀྱན་གང་གང་ནས་ཐོན།

ལན། རི་པོ་ཀ་ར་བྱ་རམ་ནས་ཤ་ཡོག་ཚུ་བྱུང་དང་། སྤྱ་ར་ལ་ཙའི་ཞེ་འཁོར་ནས་ཟངས་དཀར་ཚུ་བྱུང་དང་། དཔོན་ཅེ་ལའི་ཉེ་འཁོར་ནས་སུ་ཚུ་བྱུང་དང་། མདོ་བཞི་ལའི་ཉེ་འཁོར་ནས་ཉིམ་འབབ་དང་གངས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སེལ་གཙང་པོ་བཅས་ཐོན་པ་ཡིན།

17. ཚོས་ཀྱི་གནད་དོན་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་སྤྲུག་བསྐྲུག་བྱུང་དུས་ཁྱད་པར་གང་ཡོད། (2)

ལན། ཚོས་ཀྱི་གནད་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཞིག་གི་ལུས་ཀྱི་ནད་ཀྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོའི་སྤྱིང་དུ་སེམས་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུག་ཆེན་པོས་གནོན་ནས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་གནད་དོན་རྟོགས་པ་ཞིག་གི་གང་བྱུང་བ་དེ་སྟོན་བསགས་སྤྲིག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་། འཁོར་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་ལས་བདག་གིར་བྱ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྲུག་མི་འབྱུང་བ་ཡིན།

ཡང་ན།

ལུས་བཟོ་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ངོས་བྱུངས།

ལན། ལུས་བཟོ་བྱུང་པར་ཅན་ནི། སྤྲ་མ། ཡིད་དམ། དཔའ་པོ། ཚོས་སྤྱོད་སྤྱང་མ་ནམས་ཀྱི་སྤྱ་རི་མོར་འཕྲི་བ་དང་འབྲས་དུ་བཞེང་རྒྱ་དེ་ཡིན། ལུས་བཟོ་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི། ཅིག་བཟོ། ཡིང་བཟོ། གསེར་བཟོ། དཔུལ་བཟོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡིན་ནོ།

18. མཛོན་བརྗོད་ཅེས་པའི་དོན་དང་དེ་ཤེས་ན་པན་ཐོགས་གང་ཡོད།

(2)

ལན། མཛོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཅིག་དང་ལ་མིང་མང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་ལ་ཟེར། མཛོན་བརྗོད་ཤེས་ན་སྟོན་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་དག་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱན་ལས་སྤྲ་མོར་གོ་སྐབ་བ་དང་། ཚོས་འཕྲི་དུས་ཏེ་

ཅང་གི་ཕན་ཐོག་ས་ཅན་གྱི་རིག་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན།

ཡང་ན།

གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱད་བཞི་པོ་དེ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱད་བཞི་པོ་ནི། ཅ་རྒྱད། བཤད་རྒྱད། མན་ངག་གི་རྒྱད། བྱི་མ་རྒྱད་བཅས་ཡིན།

19. སྐྱེ་བ་སྟོན་མ་ཡོད་ཟེར་ན་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གང་ཡོད། (2)

ལན། སྐྱེ་བ་སྟོན་མ་མེད་ཟེར་ན་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། ལོ་སྟོན་མ་དང་དེའི་ཡང་སྟོན་མ་སོགས་སྤར་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་
ཚུན་གྱི་བསམ་ཚུལ་ནམས་དང་ལྟའང་བློ་དུ་ཡོད་པ་འདིས་རིག་པའི་རྒྱན་ཕྲ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་དལྱའི་རིག་པ་དེ་
ལ་ཡང་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཞིག་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སྤར་བ་དང་སྐྱེ་མ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཡང་ན།

དཔེ་དེ་བ་ཙོ་མ་སྤྲིག་བྱེད་པ་ལ་སྟན་ངག་གི་དགོས་པ་གང་གང་ཡོད་ནམ།

ལན། དགོས་པ་ནི་བཟོད་བྱའི་དོན་དང་ཆེག་གི་སྤེབ་སྤྱོར་སོགས་གྲོག་པའི་ཆེ་ཆེག་རྒྱན་མ་སྤྲས་པས་སྤྱོད་དང་དོ་དབྱིངས་
སོགས་ཡོང་པའི་ཆེད་ཡོད།

Poetry Section

ཆོག་ས་བཅད་སྡེ་ཆན།

20. གཤམ་གསལ་བྱི་བ་ནམས་ལ་ལན་གྲིས། (4x1=4)

I. སྟོབ་ཆན་དུ་ཡོད་པའི་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་བྱིས་མཛད་པའི་ཆོག་ས་བཅད་དེའི་མིང་གང་ཡིན་ནམ། (1)

a) ལེགས་བཤད།

b) རྟན་ཅིང་འབྲེལ་བྱུང་།

c) མི་རྟག་པ།

d) ཤེས་རབ་སྟོང་བ།

ལན། d) ཤེས་རབ་སྟོང་བ།

II. ས་ལེ་སྐམ་ནི་བསྐྱེད་ས་བཅད་ཀྱང་ཞེས་པའི་ས་ལེ་སྐམ་གྱི་དོན་གང་ཡིན། (1)

a) ས། b) རྟོ་བ། c) གསེར། d) དུལ།

ལན། c) གསེར།

III. གནའ་དུས་ཤེས་པ་མང་པོ་སྤྲས་སྡེལ། (1)

a) ཁ་ཆའི་བཀ་ཆེན་ཤྱུ་ཤི།

b) དག་བཅོམ་ཉི་མ་གྱང་བ།

c) ཡོ་ཙ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ།

d) སྤྲ་མ་བདེ་བ་ཆེན་པོ།

ལན། b) དབྱ་བཙམ་ཉི་མ་གྲང་བ།

IV. གང་ཞིག་མཁས་པ་ཡོད་བཞིན་ཏུ། དེ་ལས་ཡོན་ཏན་མི་ཡིན་ན། མི་དེ་གདོན་གྱིས་བཏབ་བཤམ་ཞེས་པའི་སྐབས་གདོན་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ། (1)

a) ལྷ།

b) མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ།

c) དབུལ་ཕོངས།

d) མི་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་ཤིག།

ལན། d) མི་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་ཤིག།

21. ཡ་རབས་ཀྱི་ཚུལ་ཉམས་ནས་ང་རྒལ་གྱིས་འབྲིང་ཆེ་ཅི་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། (2)

ལན། ཡ་རབས་ཀྱི་ཚུལ་ཉམས་ནས་ང་རྒལ་གྱིས་འབྲིང་བའི་ཆེ་ཁ་རྟོག་འདུག་དགོས་པ་ཡིན།

ཡང་ན།

རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་གསུང་མགུར་ལས་རང་སློབ་ཡོད་པའི་ཆིགས་བཅད་གང་རུང་གཅིག་བྲིས།

ལན། སྔ་འབྲིང་དེ་ལ་ཆོས་ཤིག་དགོས།

སྔ་འབྲིང་དེ་ལ་ཆོས་མེད་ན།

སྔ་དང་རྒྱ་སྟག་ཁྲ་བོ་འདྲ།

དཔལ་ཚལ་ཆེ་ཡང་དོན་གོ་ཚུང་།

22. སེངྒེ་བགྲེས་ཀྱང་མི་གཙང་བའི་ཟས་མི་ཟ་བ་བཞིན་ཏུ་དམ་པས་གང་བྱེད། (2)

ལན། སེངྒེ་བགྲེས་ཀྱང་མི་གཙང་བའི་ཟས་མི་ཟ་བ་བཞིན་ཏུ་དམ་པ་ནམས་ཅི་ཙམ་སྐད་ཀྱང་སྤིག་དང་འདྲེས་པའི་ཟས་མི་ཟ་བའོ།

ཡང་ན།

དམ་པ་དང་སྤིག་སློད་གཉིས་ལ་བྱད་པར་གང་ཡོད་བྲིས།

ལན། སྤིག་སློད་ནགས་ན་གནས་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡིན། དམ་པ་སློང་ན་གནས་ཀྱང་དུལ་པ་ཡིན།

23. གཏུམ་ཞིང་གཟུ་ལུམ་བྱེད་པ་དང་ཞེས་པའི་སྐབས་གཟུ་ལུམ་གྱི་དོན་གང་ཡིན། (2)

ལན། གཏུམ་ཞིང་གཟུ་ལུམ་བྱེད་པ་དང་ཞེས་པའི་སྐབས་གཟུ་ལུམ་གྱི་དོན་ནི་ཉམ་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།

24. ཉེས་པ་ཀུན་སྤྱི་བསེལ་རྒྱས་སམ། (3)

ལན། ཉེས་རབ་དང་ཕྱན་པ་དག་གིས་ཉེས་པ་ཀུན་བསེལ་རྒྱས་པ་ཡིན།

ཡང་ན། OR

ཡ་རབས་དང་སྤིག་པའི་སློད་པ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་གང་ཡོད་པའི་ཆིགས་བཅད་བྲིས།

ལན། ཚིགས་བཅད་ནི། དམ་བ་ཕྱིག་བ་རྒྱུང་ཡང་སྤོངས། །དམན་ནམས་ཆེན་པོ་འད་དེ་ལྟ་མིན།
 །ཞོ་ལ་རྩལ་ཐན་སྤྱར་བའང་མེལ། །ཆང་ལ་པལས་ཀྱང་ལྷག་བར་འདེབས།

25. ག་ཤམ་གསལ་མེད་ཚིག་གང་རྩང་བཞི་ལ་མཐོན་བཞེད་གཉིས་རེ་གིས། (4x2=8)

མྱོ། གཤེར། མི། དུལ། ཅུད་འགྲོ། ཅ་བ།

ལན། མྱོ། = རིག་བ། ཤེས་བ།

གཤེར། = ས་ལེ་སྤྲུལ། ཐོང་མཚོག

མི། = ལེད་བྱ། གང་ཐག

དུལ། = མདོག་རན། རིན་ཆེན་གཉིས་བ།

ཅུད་འགྲོ། = ཀྱང་བཞི། སྤྲུགས།

ཅ་བ། = ཐུག་རྩ། སྤྱང་།

26. ག་ཤམ་གསལ་ཚིག་ནམས་ལས་བཞི་ལ་བཞེད་བ་བྱོས། (4x1=4)

ཐྱོན་ཤིང་། འཚོ་བ། སོ་ནམ། འབད་ཚོལ། མཐུན་རྒྱུན། དཀའ་ངལ། འབད་བཙོན།

ལན། ཐྱོན་ཤིང་། = ལ་དྲགས་ལ་ཐྱོན་ཤིང་མང་པོ་མེད།

འཚོ་བ། = དེང་སང་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ལེགས།

སོ་ནམ། = ལ་དྲགས་བ་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ལ་འབད་མཐན་ཞིག་ཡིན།

འབད་ཚོལ། = རང་གི་སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་ཚོལ་བྱེད་དགོས།

མཐུན་རྒྱུན། = མཐུན་རྒྱུན་ལེགས་པོ་ཐོབ་འདུག

དཀའ་ངལ། ཅུས་གཅིག་ལ་ལས་ཀ་མང་པོ་བསྐྱབ་རྒྱ་དཀའ་ངལ་ཡོད།

འབད་བཙོན། སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་བྱ་དགོས།

དགེ་ལེགས་འཕེལ་བར་ལོག །